

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้การสื่อสารและการเรียนรู้ของมนุษย์มีอย่างไร้ขีดจำกัด เรียกกันว่า “ไร้พรมแดน” มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสาร สัมพันธ์กันได้อย่างรวดเร็วและไร้ขอบเขต อันนำไปสู่การผสมผสานทางความคิด ค่านิยม ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ระหว่างมนุษยชาติที่เรียกว่ากระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งนำโลกเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Age) อย่างสมบูรณ์ ในยุคนี้ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ที่สามารถส่งผ่านถึงกันได้ทั่วโลกภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว ทำให้เกิดสังคมที่เรียกว่า “สังคมข้อมูลข่าวสาร” (Information Society) ที่มีลักษณะการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารอย่างไม่จำกัดทิศทาง มนุษย์สามารถติดต่อ รับรู้ และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงสังคมจากยุคอุตสาหกรรมมาสู่ยุคสังคมข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันสืบเนื่องมาจากการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่รวมเอาเทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคม และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาประยุกต์เพื่อประโยชน์ในการสื่อสาร ทำให้เกิดการเชื่อมโยงทรัพยากรในการสื่อสาร ส่งผลให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพทั้งในด้านความเร็วในการรับส่งปริมาณข้อมูลข่าวสาร คุณภาพทางเทคนิคของ ข้อมูลข่าวสาร และกลุ่มผู้รับสารที่สามารถเลือกข่าวสาร วิธีการ และโอกาสในการรับสารที่แตกต่างกันไป บุคคลที่มีสื่อต่างๆ ในครอบครองก็จะสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ได้รวดเร็ว มีการสัมผัสและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และความรู้อันได้มากกว่าบุคคลอื่นที่ข้อมูลข่าวสารขับเคลื่อนไปไม่ถึง อันสืบเนื่องมาจากเหตุผลหรือข้อจำกัดต่างๆ อาทิ ความยากจน พื้นที่ห่างไกลความเจริญ ปัญหาของการรับรู้และเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 1)

กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไป สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้กว้างไกลมากขึ้น มีการติดต่อสัมพันธ์กันได้อย่างรวดเร็วสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างฉับไว สังคมเปลี่ยนไปเป็นสังคมข่าวสาร (Information Age) เป็นสังคมแห่งความรู้ (วีระ บำรุงรักษ์, 2538 : 2) เทคโนโลยีสารสนเทศได้นำเสนอโอกาส และทางเลือกให้บุคคลได้เรียนรู้ได้จากหลายๆช่องทาง และหลายรูปแบบ

ยึดหยุ่นทั้งเวลาและสถานที่ ตลอดจนสามารถเรียนรู้และรับทราบข้อมูลได้อย่างต่อเนื่อง ตามความสนใจของตนเอง และสามารถที่จะแสวงหาแนวทางตลอดจนค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง การศึกษาจะอยู่ในลักษณะของการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) อาจจะโดยทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลาย หรือจากความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม ผู้เรียนจะกลายเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และสร้างรูปแบบของเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิดเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยที่สำคัญของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาในด้านต่างๆ อาทิ บทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ เทคโนโลยีสารสนเทศได้กลายเป็นอุตสาหกรรม การผลิตที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ยังผลให้สามารถผลิต ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและได้ปริมาณสูงในขณะเดียวกันก็สามารถลดต้นทุนการผลิตได้อีกด้วย และนำไปเป็นข้อมูลในการจัดเก็บเพื่อใช้ในการวิจัยและพัฒนาอีกด้วย (วีระ บำรุงรักษ์, 2538 : 2)

ปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาสังคม สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ สามารถลดต้นทุนในการบริการทางด้านต่างๆ ในขณะเดียวกันสามารถเพิ่มปริมาณและคุณภาพการบริการไปสู่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง อาทิ กระทรวงสาธารณสุขได้พัฒนาเครือข่ายสาธารณสุขเพื่อ ติดต่อกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและโรงพยาบาลต่างๆทั่วประเทศ ทำให้สามารถให้บริการด้านสุขภาพและปรับปรุงบริการให้มีคุณภาพและปริมาณ เป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ เช่นการบริการสาธารณสุขวิถีไกล, การให้คำปรึกษาทางการแพทย์ทางไกล, การให้บริการสารสนเทศทางสาธารณสุข, ให้บริการฐานข้อมูลร่วมเพื่อการสาธารณสุข (สมเกียรติ ตั้งกิจจาณิชย์, 2540 : 105) ส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาการศึกษา ใช้บริหารสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนให้แก่โรงเรียนต่างๆทำให้การบริหารการศึกษามีประสิทธิภาพดีขึ้น นักเรียนและประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้อย่างทั่วถึงและกว้างขวาง และประการสำคัญที่สุดทำให้มีการใช้ทรัพยากรข้อมูลร่วมกันมากยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2537 : 28) ประกอบกับรัฐบาลได้ประกาศให้ปี 2538 เป็นปีแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศไทย (Thailand IT Year) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายและมาตรการสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานในสังกัดนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารและการจัดการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเร่งรัดและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ให้สอดคล้องกับนโยบายการกระจายอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2538 : 7-8) อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี ได้จัดตั้งศูนย์ประสานงาน และปฏิบัติการของระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา ขึ้นเพื่อทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลทางการศึกษาและส่วนที่เกี่ยวข้องมา

ประมวลผลเพื่อการตัดสินใจและวางแผนงานทางการศึกษา (พรทิพย์ ทองอยู่, 2531 : 3)

เป็นผลให้มีหน่วยงานทางการศึกษาได้นำเอาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงาน การศึกษาอย่างมากมาย ทั้งใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารกับผู้บริหารหรือผู้บริหารกับบุคคลากร ในองค์กร และหน่วยงานสถานศึกษาก็สนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษาได้นำเอาระบบเครือข่าย เทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้ในการเรียนการสอน การค้นหาข้อมูล การค้นคว้า ทำรายงานการวิจัย การเรียนการสอนทางไกล นำมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษา รวมทั้ง การวางแผนในการบริหารงาน บริการประชาชน แลกเปลี่ยนข้อมูล ใช้ข้อมูลร่วมกัน ต่อเชื่อมข้อมูล ในลักษณะเครือข่ายระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการ เทคโนโลยีแห่งชาติ, 2538 : 14)

จากการเห็นถึงประโยชน์ของเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ รัฐจึงได้สนับสนุน งบประมาณจำนวนมากให้แก่หน่วยงานทางการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้สามารถใช้บริหารงานทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ากับการลงทุน แต่ผลที่ได้รับกลับ ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากระบบงานของรัฐ มีการจำแนกบุคลากรทางด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ไว้เพียง 3 ตำแหน่ง อันประกอบด้วย เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ ระบบคอมพิวเตอร์ เจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องคอมพิวเตอร์ และเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ , 2538 : 29) การกำหนดตำแหน่ง บุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ในภาครัฐได้ก่อให้เกิดปัญหา ก็คือตำแหน่ง งานไม่เหมาะสม เมื่อเทียบกับหน้าที่และความรับผิดชอบ เป็นการเกิดขว่างการเจริญเติบโตใน หน้าที่การงานของบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และคอมพิวเตอร์ และประการที่สำคัญที่ สุดก็คือ ในหน่วยงานที่ไม่มีตำแหน่งบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์แต่ บุคลากรบางส่วนมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และคอมพิวเตอร์กลับไม่ได้รับการสนับสนุน ทำให้ขาดแรงจูงใจในการทำงาน นอกเหนือจาก ปัญหาบุคลากรแล้ว ยังมีปัญหาฮาร์ดแวร์ (Hardware) ซอฟต์แวร์ (Software) ในด้านฮาร์ดแวร์ (Hardware) พบว่าในขณะที่ภาครัฐมีบุคลากรในทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่าย คอมพิวเตอร์มากกว่าด้านโทรคมนาคม ทำให้เกิดปัญหาในด้านการติดต่อสื่อสาร ส่วนปัญหา ซอฟต์แวร์ พบว่าคุณภาพของนักเขียน โปรแกรมและนักวิเคราะห์ระบบของไทยอยู่ในระดับที่น่าเป็น ห่วง มีการเคลื่อนย้ายงานไปสู่ภาคเอกชนเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นการมองปัญหาของวงการเทคโนโลยี สารสนเทศของประเทศไทยว่ามีปัญหาขาดแคลนบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและ คอมพิวเตอร์ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญสูงอันเกิดจากการไม่ได้รับการดูแลจากรัฐอย่างทั่วถึง ก่อให้เกิด ภาวะสมองไหล เกิดปัญหาการปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐเป็นอย่างมาก

และเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติได้ศึกษาเรื่องการกำหนดแนวทางการส่งเสริมการใช้คอมพิวเตอร์ในหน่วยงานของรัฐ เกี่ยวกับความก้าวหน้าในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ได้รวบรวมปัญหาและอุปสรรคประกอบด้วย ปัญหาบุคลากรสองระดับกล่าวคือระดับผู้ปฏิบัติงานและระดับผู้บริหาร ในระดับผู้ที่ปฏิบัติงานนั้นมีปัญหาในการขาดแคลนทั้งผู้ปฏิบัติงาน ผู้ฝึกอบรมให้ความรู้ และผู้วางแผนระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ในส่วนของระดับบริหารมีปัญหาที่ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญและไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ ไม่มีความรู้ในการนำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารงานและแบ่งเบาภาระงานนอกจากนี้แล้วยังมีปัญหาที่เกี่ยวกับระเบียบราชการ และงบประมาณ เนื่องจากระบบราชการมีขั้นตอนมากมายล่าช้า ต้องอนุมัติจากสำนักงบประมาณ บางครั้งงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอที่จะจัดซื้อได้ และการดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ทำให้คอมพิวเตอร์ที่หน่วยงานจัดซื้อมาก็เป็นรุ่นที่ล้าสมัยซึ่งเป็นการสวนทางกับนโยบายของรัฐบาล ปัญหาเกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์ ด้านการใช้งานพบว่า ใช้งานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ หน่วยงานส่วนใหญ่จะใช้พิมพ์งานเอกสารแทนเครื่องพิมพ์ดีด ซึ่งแทนที่จะนำมาใช้ในการประมวลผล อีกทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ก็ล้าสมัย ไม่ทันกาล ไม่สนองต่อซอฟต์แวร์ ชนิดใหม่ๆ บางครั้งหน่วยงานราชการจะได้เพียงฮาร์ดแวร์ แต่จะไม่ได้ซอฟต์แวร์ ตามที่ต้องการอีกด้วย

การจัดเก็บระบบข้อมูลในหน่วยงานก็เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากเช่นกันพบว่า มีปัญหาในด้านขาดการประสานงานที่ดีในด้านข้อมูล ทั้งในหน่วยงานเดียวกันและต่างหน่วยงาน มีการเก็บข้อมูลที่ซ้ำซ้อนกันในลักษณะต่างคนต่างทำในข้อมูลชุดเดียวกัน และเก็บข้อมูลไว้หลายแห่ง ไม่มีระบบการจัดการข้อมูลที่ดี ข้อมูลล้าสมัย ไม่มีการปรับปรุงข้อมูล ข้อมูลที่เก็บไม่สนองต่อความต้องการของหน่วยงาน และไม่มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดเก็บข้อมูล (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2538 : 39)

รุ่ง แก้วแดง (2538 : 60) จึงได้สรุปว่า ปัญหาของระบบราชการก่อให้เกิดปัญหาในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศคือ โครงสร้างงานไม่ยืดหยุ่น ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ไม่มีการประสานแผน ขาดการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้งานอีกด้วย

จากปัญหาดังกล่าว คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้มีการปฏิรูปการศึกษาขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ.2539 โดยมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการไปดำเนินการกำหนดขอบข่ายของการปฏิรูปการศึกษา เป็นการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่อนาคต ยกกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้เข้าสู่ระดับสากล ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ประการสำคัญเน้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปวิชาชีพครู

และบุคลากรทางการศึกษาและปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการ ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงในประเทศอันเป็นปัจจัยภายในที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาก็คือ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2540 ซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้หลายมาตรา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตราที่ 43 ได้ระบุว่า รัฐจะต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และไม่เก็บค่าใช้จ่าย และมาตรา 81 ระบุให้รัฐต้องจัดการศึกษา อบรม และสนับสนุนให้จัดการศึกษาอบรม ให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เสริมสร้างความรู้และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้อง พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 3) และได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2542 มีการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารและโครงสร้างการบริหารการศึกษา การกระจายอำนาจไปสู่ส่วนภูมิภาค แบ่งเขตพื้นที่การศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ดังมาตรา 37 ที่กล่าวว่า

“ การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงสถานศึกษา จำนวนประชากรเป็นหลักและตามความเหมาะสมด้านอื่นด้วย ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมแห่งชาติมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตพื้นที่การศึกษา “ และมาตรา 38 กล่าวว่า “ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาให้มีคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี รวมทั้งพิจารณาการจัดตั้ง ขยาย หรือเลิกสถานศึกษา ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นๆที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย รวมทั้งการกำกับดูแลหน่วยงานด้านศาสนา ศิลปและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่การศึกษา ”

จากการที่ เทคโนโลยีสารสนเทศมีความจำเป็น ในการบริหารงานการศึกษา เพื่อให้มีระบบข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยและทันกับเวลา จึงจำเป็นต้องนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาประกอบการบริหารให้เป็นที่ไปในลักษณะเครือข่ายระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานในเขตพื้นที่การศึกษา และการที่จะทำให้ระบบสารสนเทศเป็นที่ไปในลักษณะแนวทางเดียวกันทั้งจังหวัด มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศประกอบในการวางแผน การบริหารทั้งงานบุคลากร งบประมาณ และทรัพยากรอื่น ๆ หน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัดปัตตานี จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะนำเอาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน และการบริหารงานสถานศึกษา

การจัดการศึกษาในจังหวัดปัตตานีมีแบ่งการศึกษาออกเป็นระดับต่างๆซึ่งครอบคลุมทุกระดับการศึกษา มีหน่วยงานที่จัดการศึกษาหลายสังกัด อาทิเช่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ มีสถานศึกษารวมกันทั้งสิ้น จำนวน 422 โรง มีนักเรียนจำนวน 148,348 คน ครูอาจารย์ 7,033 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี, 2543 : 7) มีการนำเอาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการเรียนการสอน และการบริหารโรงเรียน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ประกอบกับเทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคมในจังหวัดปัตตานีมีการขยายคู่สายไปยังเขตชนบทเพิ่มมากขึ้นทั้งขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และของเอกชน ทำให้โรงเรียนในจังหวัดปัตตานีสามารถใช้ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการบริหารสถานศึกษา และใช้เพื่อการเรียนการสอนได้พอสมควร แต่จากการติดตามและประเมินผลการพัฒนาบุคลากรด้านการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์ ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี พบว่า มีปัญหาในด้านบุคลากรอยู่ในระดับที่สูงมากนั่นคือ บุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์น้อย และโรงเรียนขาดผู้รู้หรือผู้ชำนาญในการให้คำปรึกษา ทางด้านคอมพิวเตอร์ ปัญหาที่พบมากที่สุดก็คือปัญหาทางด้านโปรแกรม และปัญหาอันเกิดจากบุคลากร (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี, 2541 : 5)

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทที่สำคัญต่อการศึกษาในปัจจุบันเป็นอย่างมาก ประกอบกับมีการใช้งบประมาณจำนวนมหาศาลในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในสถานศึกษา แต่การดำเนินการดังกล่าวยังไม่ประสบผลสำเร็จอันเนื่องจากปัญหาอันเกิดจากระบบคอมพิวเตอร์ และระบบโทรคมนาคม และปัญหาอื่นๆอีก อาทิ เช่น ความพร้อมของบุคลากร ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ระบบการสื่อสารข้อมูล ระบบจัดการฐานข้อมูล และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในจังหวัดปัตตานี อันเป็นพื้นที่ที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย ประชาชนมีภาษาพูดที่แตกต่างกัน การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการใช้ทรัพยากรทางการบริหารที่แตกต่างไปจากท้องถิ่นอื่นๆของประเทศไทย

การศึกษาองค์ประกอบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดปัตตานี เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหา ของการใช้องค์ประกอบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา อีกทั้งศึกษาแนวคิดด้านนโยบายและแนวทางการบริหารองค์ประกอบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น และเขตพื้นที่การศึกษาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและเพื่อที่จะนำผลการวิจัยมาพัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้า ให้นักเรียนและประชาชนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างทั่วถึงเกิดความรู้

ความสามารถ เกิดทักษะอย่างต่อเนื่อง และนำเสนอรูปแบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดปัตตานี ได้เป็นอย่างดีในอนาคต ผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยเรื่ององค์ประกอบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา ในจังหวัดปัตตานี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการใช้องค์ประกอบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดปัตตานี ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่
 - 1.1 ด้านระบบคอมพิวเตอร์
 - 1.2 ด้านระบบเครือข่ายสื่อสารข้อมูล
 - 1.3 ด้านระบบจัดการฐานข้อมูล
2. เพื่อศึกษาปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาในการใช้เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา ในจังหวัดปัตตานี
3. เพื่อศึกษาแนวคิดด้านนโยบายและแนวทางการบริหารองค์ประกอบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา ในจังหวัดปัตตานี

ความสำคัญและประโยชน์

1. ด้านความรู้

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย ทำให้ทราบ

- 1.1 สภาพปัจจุบันของการใช้องค์ประกอบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา ในจังหวัดปัตตานี
- 1.2 ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหของสถานศึกษาในการใช้องค์ประกอบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา ในจังหวัดปัตตานี
- 1.3 แนวคิดด้านนโยบายและแนวทางการบริหารองค์ประกอบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา ในจังหวัดปัตตานี

2. ด้านการนำไปใช้

การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ทางการศึกษา และหน่วยงานอื่นๆในจังหวัดปัตตานีที่จะนำผลของการวิจัยไปวางแผนเพื่อ

2.1 เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาโดยผ่านองค์ประกอบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาอันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

2.2 วางแผนการใช้องค์ประกอบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาให้สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันได้ ตามความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.3 เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและเกี่ยวข้องกับเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยของผู้ที่มีความสนใจในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาขององค์ประกอบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา จังหวัดปัตตานี รวมทั้งนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อที่จะใช้ประโยชน์เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา ใน 3 องค์ประกอบ อันประกอบด้วย

1.1 ด้านระบบคอมพิวเตอร์

1.1.1 ฮาร์ดแวร์

1.1.2 ซอฟต์แวร์

1.1.3 บุคลากร

1.2 ด้านระบบเครือข่ายสื่อสารข้อมูล

1.2.1 เครือข่ายโทรคมนาคม

1.2.2 เครือข่ายท้องถิ่น

1.2.3 เครือข่ายวงกว้าง

1.2.4 เครือข่ายมูลค่าเพิ่ม

1.3 ด้านระบบจัดการฐานข้อมูล

1.3.1 หน่วยข้อมูล

1.3.2 รายการข้อมูล

1.3.3 แฟ้มข้อมูล

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จากโรงเรียนทุกสังกัดในจังหวัดปัตตานีที่มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 92 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **องค์ประกอบเครือข่าย** หมายถึง ส่วนประกอบของ ระบบคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายสื่อสาร ข้อมูล ระบบจัดการฐานข้อมูล มาเชื่อมต่อเข้าให้เป็นระบบเดียวกัน เพื่อการบริหารงานใน สถานศึกษา
2. **ระบบคอมพิวเตอร์** หมายถึง ระบบที่ประกอบด้วยอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการทำงานของคอมพิวเตอร์ ที่เรียกว่าฮาร์ดแวร์ (Hardware) และซอฟต์แวร์ (Software) และบุคลากร (Peopleware)
3. **ระบบเครือข่ายสื่อสารข้อมูล** หมายถึง การสื่อสารข้อมูลที่ใช้เครือข่ายโทรคมนาคม เครือข่าย ท้องถิ่น เครือข่ายวงกว้าง เครือข่ายมูลค่าเพิ่ม ผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ โดยใช้มาตรฐานและ กระบวนการ รับ-ส่งข้อมูลเดียวกัน
4. **ระบบการจัดการฐานข้อมูล** หมายถึง ส่วนประกอบของหน่วยข้อมูล รายการข้อมูล เพิ่มข้อมูล เพื่ออำนวยความสะดวกในการบันทึก ปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม ในลักษณะของเครือข่าย
5. **การบริหารสถานศึกษา** หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่บุคคลในสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการเพื่อ พัฒนาให้สถานศึกษามีความก้าวหน้า ในด้านวิชาการ งานบุคลากร งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานอาคารสถานที่ โดยอาศัยวิธีการ เทคนิคและองค์ ประกอบของระบบคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายสื่อสารข้อมูล ระบบจัดการฐานข้อมูล ต่างๆตลอด จนทรัพยากรทางการบริหารเพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์
6. **สถานศึกษา** หมายถึง โรงเรียนในจังหวัดปัตตานีทุกสังกัด ที่มีเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารสถานศึกษา ปีการศึกษา 2543 - ปีการศึกษา 2544
7. **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหาร ในสถานศึกษานั้นๆ (ระหว่างวันที่ 16 พ.ค. 2543 - 16 พ.ค. 2544)